

GREVLINGEN

Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus

DOBBELTNUMMER!

NÆRMILJØET I OSLO OG AKERSHUS

Foto: Bjørn Rørslett / NN / Samfoto

BESTILL NOAs MARKAKALENDER 2004!

SE SISTE SIDE

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Leder

Hva er et godt nærmiljø? Spør man et stort utvalg mennesker vil de nok trekke fram et vidt spekter av kvaliteter. Men en fellesnevner for mange vil helt sikkert være tilgang på natur og grøntområder. Over store deler av Norge er boligene våre i nesten bokstavelig forstand plassert midt ute i naturen. Men for oss som bor i landets største by er umiddelbar nærhet til grøntarealer et knapphetsgode. En vei her og en boligblokk der, og brått er den uanselige treklyngen du går gjennom på vei til busen hver morgen lagt under asfalt eller betong. Snarveien gjennom slike hundremeterskoger er ofte den eneste naturkontakten vi gatetraskere får i hverdagen.

Det vil alltid være et spenningsforhold mellom fortetting og utesing i et urbant pressområde som Stor-Oslo. Når det å bevare Markagrensa er en overordnet målsetting, må man i visse tilfeller godta en nedbygging av grøntarealer i byen. Men det er åpenbart at viktige grønne

VINTERFEST

NOA arrangerer vinterfest fredag 9. januar 2004. Nærmere informasjon legges ut på NOAs hjemmeside www.noa.no eller gis ved henvendelse til NOAs sekretariat, telefon 2238 3520.

korridorer på beskyttes mot ytterligere oppstyking. Et eksempel på en slik verdifull korridor er Grønn rute, en turvei langs en aldri realisert jernbanetrasé diagonalt gjennom Oslo fra sørvest til nordøst. Dessverre er Grønn rutes planstatus uklar, og sammenhengen i turveien er truet av diverse utbyggingssaker. Men de av oss som ønsker å kjempe mot slike planer, står ikke rådløse. En strategi som kan lykkes er å fremme alternative planforslag, for eksempel om regulering til friområde. En slik motplan vellet for noen år siden et forslag fra pengesterke investorer om å bygge leiligheter tvers over Grønn rute –traséen ved Majorstua stasjon.

Dette er mitt siste nummer som redaktør for Grevlingen. Jeg vil derfor benytte anledningen til å takke alle som har bidratt til bladet gjennom de siste sju årene. Uten deres innsats hadde det ikke vært mulig å gi ut Grevlingen! En spesiell takk går til NOAs sekretariat ved Gjermund

Andersen, som alltid har funnet rom for skriveoppdrag i en hektisk hverdag.

Steinar Johannessen
Avtroppende redaktør

DOBBELTNUMMER AV GREVLINGEN

På grunn av forsinkelser i produksjonen av Grevlingen, er vi dessverre kommet skjevt ut i forhold til utgivelsesplanen. Dette medfører at vi ikke reker å utgi mer enn én utgave av bladet nå i høst. Bladet du holder i hånden er derfor en dobbeltutgave, nummer 3 og 4 i ett.

Vi beklager dette sterkt, men håper på medlemmenes forståelse for at dette har vært et nødvendig grep. Likeledes håper vi også at flest mulig av dere som leser dette kan gi oss en ekstra håndsrekning ved å kjøpe Markakalenderen for 2004.

Gjermund Andersen,
daglig leder i NOA

GREVLINGEN

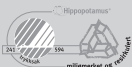
Medlemsblad for Naturvernforbundet i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120 0461 Oslo

Telefon 22 38 35 20 Telefaks 22 71 63 48
e-post adresse: noa@noa.no hjemmeside: www.noa.no
Bankgiro 1280.05.02347

Avtroppende redaktør: Steinar Johannessen
Trykk: Hippotrykk AS Opplag: 7.000

ISSN 0803-6357

Grevlingen ble trykket på resirkulert melkekartong. Produktet du nå holder i hånden er dermed så miljøvennlig vi kan klare å lage det. Vi tror vi i tillegg skal kunne opprettholde den trykketekniske kvaliteten som Grevlingen allerede har opparbeidet. Husk å resirkulere bladet, dersom du ikke vil ta vare på det!

MEDLEMSMØTE

VELKOMMEN TIL FOREDRAG
OM KLIMAENDRINGER OG SAMFERDSEL

Foredraget finner sted tirsdag den
2. desember kl. 17.30 hos Cicero;
Senter for klimaforskning i Sognsveien 68 i Oslo.

Info. leder Andreas Tjernshagen kommer til å snakke om klimaendringer generelt: Årsaker, virkninger og mulige tiltak. Forsker Kristin Rypdal vil snakke om klimagassutslipp fra samferdselssektoren og mulige tiltak.

Foredraget er et fellesarrangement for medlemmene av Naturvernforbundet i Oslo og Akershus og Landsutvalget for jernbane.

Cicero ligger mellom ring 3 og Sognsvann / ringbanelinja på T-banen, og på vestsida av Sognsveien vis å vis Ullevål Stadion. Nr. 68 er bygningen nærmest T-banelinja. Bygningen er av rød murstein. Du kommer dit med T-banes linjer 5 og 3 og går av på Ullevål stadion, alt. med buss 22 eller 25.

ARBEIDSGRUPPER I NOA MED KONTAKTPERSONER

Grevlingen-redaksjonen:
Steinar Johannessen,
tlf. 22 23 74 49

Rovdyrgruppa: Lars Korslund,
tlf. 40 21 53 45 (m)

Markagruppa: Lars Terje Pedersen,
tlf. 22 15 38 32, 93 21 84 88 (m)

Bymiljøgruppa: Maiken Sele,
tlf. 412 02 240 (m)

Fest- og Turgruppa: Hanne Hermansen,
tlf. 22 41 68 80, 93 03 96 49 (m)

Samferdselsgruppa: Kjell Erik Onsrud,
tlf. 22 18 30 12 (p)

Skogvokterne: Gjermund Andersen,
NOA, tlf. 22 38 35 20 (a)

Juristutvalget: Gjermund Andersen,
NOA, tlf. 22 38 35 20 (a)

Artsmangfold: Torbjørn Røberg,
tlf. 22 13 81 86 (p), 90 62 76 14 (m)

Stiftelse: Siste Sjanse
Daglig leder Terje Blindheim,
tlf. 22 71 60 95/96

LOKALLAG

Naturvernforbundet i Asker
Postboks 493, 1371 Asker
Leder: Jan Häusler,
Brusetvn. 97, 1395 Hvalstad,
tlf. 66 90 43 19 (p)

Naturvernforbundet i Bærum
Postboks 252, 1319 Bekkestua
Leder: Finn Otto Kvillum, Fossilvn. 6E,
1346 Gjetlum, tlf. 67 54 23 75 (p)

Naturvernforbundet i Lørenskog
v/Margreta Bondevik, Løkenkollen 11,
1473 Skårer
Leder: Margreta Bondevik,
Løkenkollen 11, 1473 Skårer,
tlf. 67 90 28 10 (p)

**Naturvernforbundet i Nannestad/
Gjerdrum**
v/ Steinar Myrabø, Granerud
2034 Holter
Leder: Steinar Myrabø, Granerud
2034 Holter, tlf. 91 65 76 91 (m)

Naturvernforbundet i Nes
v/Yngve Birkeland, Bodding
2150 Årnes
Leder: Yngve Birkeland,
Bodding, 2150 Årnes,
tlf. 63 90 95 69 (p)

Naturvernforbundet på Nesodden
Postboks 251, 1450 Nesoddtangen
Leder: Peter Schjøberg, Elgfaret 6,
1453 Bjørnemyr, tlf. 66 91 48 50 (p)

Naturvernforbundet i Oppegård
Postboks 291, 1411 Kolbotn
Leder: Gunnar Larsen, Løvliå 27,
1412 Sofiemyr, tlf. 66 80 21 20 (p)

Naturvernforbundet i Skedsmo
Postboks 27, 2001 Lillestrøm
Leder: Oddveig Thoresen, Bjørnsøns gt. 3,
2003 Lillestrøm, tlf. 63 81 47 27 (p),
93 03 07 58 (m)

Naturvernforbundet i Ski
Postboks 232, 1401 Ski
Leder: Stein Martinsen,
Hebekkvn. 18, 1400 Ski,
tlf. 64 87 28 06 (p)

Naturvernforbundet i Vestby
v/Eirik Selmer-Olsen
Kolåsveien 5, 1555 Son
Leder: Eirik Selmer-Olsen,
Kolåsveien 5, 1555 Son
tlf. 64 95 93 24 (p)

Naturvernforbundet i Ås
Postboks 130, 1430 Ås
Kontaktperson: Michael Angeloff,
Skogv. 17, 1430 Ås,
tlf. 64 94 49 66 (p)

Østkanten Naturvernforbund
v/Ståle Grøtte, Trondheims-
veien 170 A, 0570 Oslo
Leder: Ståle Grøtte
tlf. 22 04 49 81 (a)
tlf. 95 22 39 78 (m)

KOMMUNER UTEN LOKALLAG, MEN MED KONTAKTPERSONER

● **FET:** Mette Sperre, Kirkeveien 94, 1900 Fetsund, tlf. 63 88 46 22 (p) ● **FROGN:** Sylvi Ofstad Samstag, Badehusgt. 15, 1440 Drøbak, tlf. 64 93 59 43 (p) ● **HURDAL:** Ove Bakken, Måltrostveien 11, 1430 Ås, tlf. 64 94 39 35 (p) ● **NITTEDAL:** Per Nilsen, Kvernstuv. 31 A, 1482 Nittedal, tlf. 67 07 64 76 (p) ● **RÆLINGEN:** Tom G. Bengtson, Runiveien 15, 2005 Rælingen, tlf. 63 83 98 35 (p) ● **SØRUM:** Unni Bingen, Brinken 2, 1920 Sørumsand, tlf. 63 82 79 33 (p) ● **ULLENSAKER:** Ørjan Eltvik, Vogstad, 2056 Algarheim, tlf. 63 97 66 25 (p)

MARKAKALENDEREN

- ÅRETS JULEPRESANG!

Inn over dype, grønne mosematter, over koller med krongle-furu og tiurmøkk på stien, under skjørtegraner og eldgamle osper bærer det, innover – i eventyrriket, til dit måren hopper og tretåspetten trommer sitt rytmiske kallesignal. Slik kan skogen være, og slik ønsker vi at den skal være. Og slik er den fortsatt en del steder i Marka. I Eventyrskogene.

"Markas siste eventyrskog" er årets tema for MARKAKALENDEREN, som nå ligger klar for salg. Temaet gjenspeiler en av NOAs hovedsatsinger: Registrering av eventyrskogene, kremområdene i Marka, sett med turfolkets briller.

De to siste årene har folk fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) fartet rundt i store deler av Marka for å kartlegge disse perlene som fortsatt finnes, bare du tar deg bryet med å forlate den slagne landevei. Vi lette etter skoger og områder som skiller seg ut fra den vanlige skogen, som har kvaliteter som gjør at de oppfattes som en bedre og mer velegnet for opplevelse av markanaturen og markakulturen. Områdene vi lette etter var ikke bare den ville, uberørte skogen, selv om det lille som finnes igjen av slike selvsagt er med, men vi var på jakt etter skog som umiddelbart oppleves som spennende, naturlige, varierte og flotte. Kort sagt: De fineste turområdene i Marka.

Årets Markakalender viser flotte motiver fra eventyrskogen på billedsidene, og har smakebiter fra eventyrene og turbeskrivelser til noen av dem på baksidene. Selve bildene kan gjenbrukes som postkort, og det hele er selvsagt trykket på miljøvennlig, resirkulert melkepapp.

Foto: Gjermund Andersen

Foto: Bård Næss

Foto: Gjermund Andersen

Foto: Espen Brattlie

MARKAKALENDEREN er Naturvernforbundet i Oslo og Akershus viktigste salgsvare, og inntektene fra dette salget gjør oss i stand til å videreføre og styrke vår innsats for Marka. Vi håper derfor at flest mulig av våre medlemmer bestiller MARKAKALENDEREN, både til seg selv, og som julegave til venner, bekjente og kolleger.

Prisene framgår av annonse på baksiden av denne utgaven av Grevlingen.

NATURKALENDER OSLOMARKA 2004

NATURVERNFORBUNDET
I OSLO OG AKERSHUS (NOA)

Foto: Bård Bredesen

Bestilling kan foregå pr. post (se annonsen på baksiden),
telefon 2238 3520, fax 2271 6348 eller e-post noa@noa.no

Foto: Espen Brattlie

Foto: Helge Viken

Foto: Bjørn Faafeng

Foto: Bård Bredesen

Kollektivring i 2007

En kollektivring er en bomring eller et veiprisingsystem hvor inntektene går til drift av kollektivtrafikk. Et slikt system er nødvendig for å sikre Oslo og Akershus ett godt kollektivtilbud.

Av Martin Lillesand, prosjektleder for Kollektivringen

Trikkeaksjonen:
Fra Naturvernforbundet og Oslo Byaksjon sitt kappløp med trikken 18.august.

De offentlige bevilgningene til kollektivtrafikken i Oslo og Akershus ligger på et lavmål sammenlignet med andre europeiske byer. I Europa er det vanlig at kollektivprisene subsidieres med mellom femti og seksti prosent, i Oslo er tretti prosent av kollektivreisen subsidiert og i Akershus kun 25 prosent. De lave tilskuddene fra Oslo og Akershus gjør det vanskelig for kollektivselskapene å drive et konkurransedyktig og bra tilbud. På grunn av stram fylkesøkonomi har innbyggerne i Oslo og Akershus opplevd at kollektivtilbudet deres har blitt forverret de siste årene. Flere linjer har blitt lagt ned i Oslo, og i Akershus økte prisene på kollektivreiser med 25% på to år mellom 1999 og 2001.

Vi ønsker at kollektivreiser skal være ett reelt alternativ til bruk av bil, og har derfor satt i gang NOA-prosjektet "Kollektivringen". I prosjektet kollektivringen jobber vi for at bomringen blir opprettholdt i 2007, og at inntektene fra bomringen skal gå til å forbedre kollektivtilbudet i Oslo og Akershus. En opprettholdelse av bomringen, og helst med en økning av takstene i rushtida, er nødvendig for å redusere bilkøene som forpuster Oslolufta om morgen og ettermiddagen. I tillegg vil det som vi kaller en kollek-

tivring være med på å gi sikre, forutsigbare inntekter til kollektivselskapene og dermed bedre kollektivtilbudet.

Gjennom prosjektet kollektivringen jobber noen ivrige sjeler i NOA med å informere politikere og andre om viktigheten av en slik kollektivring. I forbindelse med valgkampen inviterte NOA samferdselseksperter og designere av Congestion Charge, Derek Turner til å snakke om erfaringene fra innføringen av en kollektivring (Congestion Charge) i London.

På spørsmål om hva han mente om Oslos situasjon svarte Turner at "Det vil være nonsens å legge ned bomringen nå som dere har

bygd opp aksept for den. Å bygge opp en slik aksept har tatt 40 år i London".

I tillegg til seminaret med Derek Turner og valgkampdebatt om kollektivringen

har vi også hatt flere aksjoner for å gjøre kollektivringen kjent. Vi har også fått trykket opp en morsom bus-splakat som blant annet har hengt på SL sine busser i sommer. I den siste aksjonen vår løp vi om kapp med trikken. Vi fikk gjennom denne aksjonen vist at kollektivtrafikken går for sakte og derfor må prioriteres fremfor bilene i sentrum av Oslo. Vi slo trikken med 7 minutter på denne stafetten hvor vi løp 10 holdeplasser på rutetid mens trikken brukte atskillig lengre tid.

Valgkampen er nå over og arbeidet med kollektivringen går derfor inn i en ny fase. Arbeidet fremover vil ha som mål å få kollektivringen innarbeidet i nasjonal transport plan (NTP). For å få dette til vil blant annet jobbe videre med å synliggjøre hva kollektivringen er og hvorfor vi trenger den.

Dersom du ønsker å vite mer om kollektivringen eller du har lyst å bli med å jobbe for en kollektivring i Oslo, så kan du sjekke vår nettside på www.kollektivringen.no eller ta kontakt med prosjektleder Martin Lillesand på martin@noa.no. På hjemmesiden er det også mulig å skrive under på at man ønsker kollektivringen innført. Kø, kork og kaos, eller renere luft og bedre kollektivtilbud er alternativene. Det burde i grunnen ikke være så vanskelig å velge.

Trikkeaksjonen:
Fra Naturvernforbundet og Oslo Byaksjon sitt kappløp med trikken 18.august.

Bevar det grønne særpreget i Bærum!

Grøntstrukturer er miljøskapende og gir trivelige og sunne bomiljøer både for nåværende og forhåpentlig også for kommende slekter. Skogen og gårdsbrukene må fortsatt prege landskapet. Det samme må veven av store og små naturpregede områder innen boligområdene i strand- og kystsonen, langs vann, elver og bekker. Lukkede bekker bør åpnes der det er mulig. Også kyststier, turveier og sykkelstier bør gjerne følges av grønnstrukturer. Særlig med tanke på arts mangfold, og spredningsmuligheter for planter og dyr, så er det av betydning med mest mulig sammenhengende grønnstrukturer mellom skogsmarka og kysten.

Av Børre Aas

Det er ikke lett å bevare natur i et, fra naturens side, så rikt et område som Bærum, med stor befolkningstetthet og sterk, langvarig kulturpåvirkning. I tillegg kommer påvirkning fra nabokommunen Oslo, lan-

dets hovedstad og største pressområde. Helt uten påvirkning har det vel heller ikke vært at kommunens konservative ledelse ofte har prioritert grunneiers ønsker i forhold til vernebehov. Selvsagt er det gått hardt ut

over både natur og kultur-skattene i Bærum. Det har i særlig grad gått på bekostning av dyrka mark.

Men kommunen må også gies honnør for sin innsats både for naturvern og friluftsliv. Det er opprettet en

Hestehagen på Bryn er til meget stor glede for Rykkinn's befolkning.

Foto: Børre Aas

rekke skogreservater av ulike slag, myr- og fuglereservater, og geologiske reservater og naturminner, landskapsvernområder og friarealer.

På grunn av sin spesielle geologi, landformer og vegetasjon, og dermed også rike variasjoner i natur- og kulturlandskap, så har undertegnede med stor glede besøkt Bærum i en 35-års periode både med grunn- og hovedfagsstudenter fra geografisk institutt på Blindern. Det gjelder også andre naturfag ved universitetet, geo - og biofag.

Som eksempel på endringer som har funnet sted langs en ekskursjonsrute velger jeg den som går fra Sandvika over Kolsåstoppen: Et almeholt med gulveis ble bygd ned nord for Løkkeåsen. En praktfull flyttblokk av kvartskonglomerat, antagelig fra Kolsås, ble borte fra Vallerhøyden. Et edelløvskogsholt med urterik bunnvegetasjon og brunjordsprofil mistet vi grunnet nedbygging ved Gjetlum. Et svaberg med sigdbrudd og parabelriss i Ringerikssandstein, ved Hauger stasjon på Kolsåsbanen, ga plass for en transformatorstasjon. Blotning av bølgeslagsmerker i sandsteinen, formet av bølger i sandstrand for vel 400 millioner år siden, var også skutt bort.

Men størst er jo endringene i det kulturlandskapet en skuer ut over i fra Kolsåstoppen. Her går det jo an ved hjelp av bilder og kart, å sammenligne med jordbrukslandskapet fra før Kolsåsbanen kom i 1930.

En unik lokalitet for de fles-

te naturfag, Engervann - Løkkåsen ble i 1992,-95 og 97 truet av planer om terrasseblokker. Øst for Engervann ble det i 1985 foreslått tennisbane. Farene er i øyeblikket over. Forhåpentlig dukker de heller ikke opp igjen under arbeid med forretningsplaner i Sandvikaområdet.

Bærumskysten med skjærgården

Dette er et område som langt på vei er tatt godt vare på både med reservater og friarealer. Særlig sistnevnte, med Veritasparken - Høvikodden, Kalvøya og Borøya, er nærmest unike både for naturvern og friluftsliv.

Et skår i gleden utgjør Ostøya med sine hyttefelt, golfbane og tildels skjemmende hogstinngrep. Som kommentar til Øystein Dallands ypperlige "Naturverninvitering i Asker, Bærum og Lier" fra 1969 skrev bygnings- og reguleringsjefen i Bærum bl.a. : " Rapporten gir en verdifull registrering av naturressursene i tre kommuner som den omfatter, og etter vårt skjønn gir Dalland ut fra naturvern hensyn gode argumenter for de foreslåtte områder så langt det er mulig bør søkes holdt fri for utbyggingsformål. Spesielforslagene i rapporten - for Bærum vedkommende "Områdene Ostøya - Borøya" og Området "Kolsås - Dælivann - Gjetlum" er av særlig stor interesse."

Hyttetolket i fra Oslo-gryta bør tåle litt lenger transport til sine hyttepalass , og ikke

begrense muligheter til rekreasjon for Norges største pressområde i så vidunderlige nærmiljøer som øyene i Oslofjorden er . Det er Fjorden og Marka som er perlene i hovedstadsområdet. Ostøya er et av eksemplene på at kommunen tar mere hensyn til grunneier enn nasjonale mål i arealforvaltningen. Et annet er torpederingen av sammenhengende kyststi langs Langåsen. For tiden er det på Snarøya at strandkrangelen fortsetter.

Bærum kommunes byggesone

Ekspansjonen fra Oslo og vestover inn i Bærumslavland har satt store spor, og spesielt i løpet av de siste femti år. Omlag 1/3 av kommunens areal er nå dekket av boliger. Det har gått særlig hardt ut over dyrka mark og beitemark. Men også utsiktstomtene på kalkryggene har vært attraktive, til dels også sandsteinsskråningene under Kolsås og Eineåsen.

Villaeierne har til dels vært flinke til å ta vare på kalkfusruskog, som fortsatt synes som et karaktertrekk i landskapet. Andre steder, særlig i skråningene, sees rester av edelløvskog.

Selv om bevaring av grønne lunger og sammenhengende jordbruksområder har vært fokusert i alle senere kommuneplaner, så er flere av grøntarealene likevel blitt foreslått utbygget.

Det er stor forskjell på tilgjengelighet til grønnstruktur i Bærum, særlig til litt større områder. Behovet er

størst i Østre Bærum.

Med tanke på friluftsliv og rekreasjon så er jo fjell og sjø stort sett bare tilgjengelig i feriene, og Marka bare i helgene,- for de fleste. Heldige er de som særlig i Vestre Bærum, er nært tilknyttet enten Marka, eller Veritas- Høvikodden - Kalvøya. Betydningen av tilgjengelig natur i nærmiljøet er viktig i hverdagene.

Lysakerelva - og Jarmyra - Tjersrudtjern - senkningene samt Stubberud - Sauejordet er umistelige friarealer i Bærum. Det er tragisk at Skallumområdet blir redusert,men godt at Jarmyra blir bevart.

I nærmeste fremtid bør Fornebulandet stå som viktigste utbyggingsområde i Bærum. Men også tilbudet i fra Franzefoss på Hamang om tomter til ca 1500 boliger i steinbruddet høres lovende ut.

Fortettinger i byggesonen bør fortrinnsvis skje i tettstedene Sandvika, Lysaker, Høvik, Bekkestua og Stabekk og ellers langs Østerås- og Kolsåsbanene. Fortetting i mere åpen bebyggelse bør bare gjøres i meget beskjeden grad og med stor varmsomhet.

Bærums jordbruksarealer

Her har politikerne vært altfor slappe i lange tider. Ønsker de, som de ofte har sagt, å ta vare på Bærum som bygd, så burde det være udiskutabelt at dyrka mark fortsatt skal være dyrka mark. Det gjelder først og fremst de fem større, sammenhengende områder. Men vi føler oss langt fra trygge på at så vil skje. Det er helt uforståelig at Løken gård, på Kolsås, i

lange tider har vært regulert til boligområde. Kornåkrene nord for Griniveien er ikke lenger sammenhengende. At våre aller beste jordbruksarealer med vårt aller beste vekstklima, via alle byråkratiske ledd overlates golfsporten er også helt ufattelig

Bærums skogsmarker

I Bærumsmarka, Vestmarka og deler av Krokskogen ligger tyngden av Bærums arealer. Disse skogsområdene er en del av den såkalte Oslo-marka, de store skogsområdene nord for Oslofjorden. For slike bynære skoger har det lenge vært pekt på behovet for en spesiell forvaltning. Skogbrukshensyn bør ikke være enerådende her. Det må ikke bare dreie seg om økonomisk avkastning. I 1973 fremmet Helge Seip

Tjersrudtjern, et av Bærums næringsrike og artsrike tjern, under langsom gjengroing.

Foto: Børre Aas

Gulveisforekomst i edelløvskog langs Isielva.

Foto: Børre Aas

Forhåpentlig vil den ikke vike plass for veibygging og forsvinne.

og Ole Myrvoll et privat lovfor-
forslag i stortinget om til-
føyelse til naturvern-loven,
slik at områder som Oslo-
marka skulle kunne legges
ut som vernet natur- og fri-
luftsområde. Kanskje tiden
snart er inne for at dette blir
gjort?

Mange forslag, både før og
etter dette, er blitt lagt frem
angående vern og forvalt-
ning. Et meget godt "Utkast
til flerbruksplan for Oslo-
marka" ble fremlagt fra Mil-
jøverndepartementet i
1976. Det ble i et senere
"Verneforslag for områder i
Marka" fra 1989 betydelig
reduert.

For Bærums del av Oslomar-
ka så forelå allerede Kolsås -
Dælivann landskapsvern
med sine fire reservater i
1978. I 1981 ble myrreserva-
tene Venås- og Tuemyr opp-
rettet. Edelløvskogsreserva-
tene Ramsåsen og Enli fulg-
te etter i 1982. Men så gikk
det tyve år før det løsnet
igjen med Kjaglidalen og
Trollmyr naturreservater,
Djupedalen landskapsvern-
område og med utvidelse av
Ramsåsen naturreservat.

Hele Marka er en mosaikk
av ulike miljøer og ulike
kvaliteter som tilsier for-

skjell i betydning for, og
hensyn til, de ulike interes-
ser i naturvern, friluftsliv og
skogbruk. Det sammen er
selvsagt også tilfelle for Mar-
kas grenseområder mot
omkringliggende boligom-
råder.

I Marka er det skogbruket
som har vært hovedmot-
stander for naturvernere og
friluftsfolk. I grenseområ-
dene for Marka er det
økende befolkning og økt
behov for boliger som en
pressfaktor nummer en. Pro-
blemet er ubetydelig i gren-
seområdene mot Buskerud
og Oppland. Det er betyde-
lig i Oslo - Akershus,- og
altså også i Bærum.

Østlige deler av markagren-
sen ligger her i Bærumskal-
deraen med rolig overgang
mellom dyrka mark, bolig-
områder og skogen. Områ-
dene er lett tilgjengelige,
velegnet til både friluftsliv
og skogbruk. Hele området
mellom Fossum og Øver-
land bør taes godt vare på i
så måte. Det samme gjelder
området ved Burudvann. I
tillegg kommer hensyn til
kulturvernet.

Det næringrike og artsrike
kalk -og skifer- området
mellom Øverland og Stein
gård burde vært spart for

forslag om boligtomter. Det
samme gjelder forslag om
alpinanlegg i Gardlaushøg-
das basiske eruptivbergarter,
også dette et område med
høy bonitet og stor artsrik-
dom. Plasseringen av kirke-
gård nær Godthåp burde
aldri ha funnet sted. Å tillate
ni eneboliger inntil mar-
kagrensen nært opp til den
fredede Ankerveien som
kompensasjon for at Stein
gård avga grunn til kirkegår-
den ville gjort vondt verre.
Når det gjelder markagren-
sen fra Kolsås og videre vest-
over så følger den i hoved-
trekk brattkantene i lava-
dekkene. Det blir i hoved-
trekk naturlige og lite kon-
fliktfylte grenser.

Det aller beste for ca 1 milli-
on mennesker som grenser
til Marka ville være at mar-
kagrensa ble holdt fast som
den ble foreslått av Oslo og
Omlands friluftsråd i 1938
og videreført av Miljøvern-
departementet i 1976.

Men med alle diskusjoner,
angrep og overgrep som har
funnet sted siden, så hadde
det like gjerne vært en ide at
Miljøverndepartementet,-
med god frist, innkalte
representanter fra de berørte
fylkes- og kommuneadmini-
strasjoner til en skikkelig
gjennomdrøfting av proble-
met. Dersom det åpnes for
mulig revisjon og endringer
så må det, for all del, skje på
områder som er av mindre
betydning for naturvern og
friluftsliv, eksempelvis
Avtjernaområdet for
Bærums del. Men arbeidet
med markagrensen må være
en overordnet, regional sak,
ikke kommunal.

Bilbaserte kjøpesentre – en tilbakelagt epoke eller ny boom?

1980- og 1990-tallet var tiårene for framveksten av nye, store kjøpesentre i Norge. I Akershus fikk vi bl.a. Ski Storsenter, Triaden i Lørenskog og Strømmen Storsenter som noen av landets største kjøpesentre. Disse ble bygd etter mønster fra amerikanske "shopping malls", store, bilbaserte sentre med godt parkeringstilbud og et vell av forretninger, spisesteder og kafeer innendørs under samme tak, ofte lokalisert utenom eksisterende sentrumsbebyggelse.

Av Sverre Solberg

Dermed endret også folks handlemønster seg. Istedenfor å rusle rundt i de nærmeste gatene og stikke innom ulike lokalbutikker, satte familiene seg i bilene, kjørte til nærmeste storsenter og shoppet i stort under samme tak. Effektivt og lett-vint syntes mange, men økt bilbruk og utarming av småbutikker i tradisjonelle tettsteder var de negative konsekvensene.

For å demme opp mot denne utviklingen innførte Miljøverndepartementet 1. februar 1999 en lov om midlertidig stopp i bygging av kjøpesentre utenom de største byene. Bortsett fra innenfor noen større byer, ble det ikke lenger tillatt å bygge forretningsgårder på mer enn 3000 kvadratmeter. Utvidelser av eksisterende kjøpesentre som førte til at totalarealet oversteg denne grensen ble heller ikke tillatt.

Loven ble innført som en midlertidig bestemmelse som skulle vare i 3-5 år, og den opphører dermed i

februar 2004. Risikerer vi en ny kjøpesenterboom fra neste år, eller har synet på denne typen utbygging endret seg i årene som har gått? Ekspedisjonssjef Tom Hoel i Miljøverndepartementet regner med at fylkesplaner vil overta den regulerende funksjonen som den midlertidige loven om kjøpesenterstopp har hatt til nå. Fylkesplanene inneholder retningslinjer om utbyggingsmønstre og arealbruk som bør demme opp mot nye, store bilbaserte sentre utenom eksisterende tettsteder, mener Hoel.

Slik er altså miljøvernmyndighetenes syn, men hvor trygg kan man egentlig være på at de enkelte kommuner og fylker vil følge opp intensjonene? Rikspolitiske retningslinjer er et kjent begrep for mange som er engasjert i miljøvernarbeid på lokalplanet. Mange vil også mene at slike retningslinjer iblant både misbrukes og "glemmes" når de står i veien for utbyggingsplaner i

de enkelte kommunene. Uten den tallfestede og entydige formuleringen i loven om kjøpesenterstopp kan det nok være grunn til å være på vakt mot vidløftige utbyggingsforslag som har ligget i bero inntil det midlertidige forbudet nå blir opphevet.

Gjennom de fem årene som loven har virket har det vært relativt få tilfeller der den faktisk har kommet til anvendelse. Ifølge ekspedisjonssjef Hoel skyldes dette at entrepenørene og utbyggerne selv har innrettet seg etter bestemmelsene i loven. En større ankesak ble imidlertid reist av Lørenskog kommune da fylket kom med innsigelse mot kommunens planer om et helt nytt Lørenskog sentrum som bl.a. innebar store, nye kjøpesentre. I siste instans nektet Miljøverndepartementet å gi tillatelse til Lørenskogs storstilte planer med mindre det først ble laget et effektivt kollektivknutepunkt til senteret.

MARKAPRISEN FOR AVSLUTNING AV 30 ÅRS VERNEKAMP

Styret i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus har besluttet å gi Markaprisen for 2003 til Børge Brende. Overrekkelsen fant sted søndag 12. oktober i eventyrskogen ved øvre Blanksjø i Nordmarka.

Det var 3. gang Markaprisen ble delt ut. Den skal gis til en person eller institusjon som yter en ekstraordinær innsats for å ta vare på Markas natur-, kultur- eller friluftsverdier, eller som går foran i å ta i bruk ny kunnskap, eller som på andre måter kan stå som eksempel på framtidsrettet drift eller forvaltning.

Styret i NOA mener at Børge Brende åpenbart fyller disse kriteriene, og vil særskilt peke på hans innsats for vern av norsk natur generelt og avslutningen av en meget langvarig verneprosess i Oslomarka spesielt.

14. juni 2002 ble den såkalte verneplanen for Oslomarka avsluttet med vern av 2 landskapsvernområder og 8 reservater. 13. desember fortsatte "vernefesten", med vern av "Øst-Norge-potten" av barskogvernet, med ytterligere 4 reservater i Marka, bl.a. med en utvidelse av Østmarka naturreservat fra 12 til 18 km².

Flere av områdene som ble fredet ble foreslått for vern allerede i 1970. sakene har vært forbundet med betydelige konflikter mellom natur- og friluftsgangorganisasjonene og skogbruket og utbyggingsinteressene. Disse sakene har ligget på samtlige miljøvernministeres bord siden Miljøverndepartementet

ble opprettet i 1972, uten at de har fått noen løsning. Børge Brende fant løsningen, og fikk vernet gjennomført.

Børge Brende har med sitt naturvernengasjement skapt nytt liv i vernearbeidet. Både ved å avslutte mange gamle saker, og ved å initiere nye verneforslag, har Brende bidratt vesentlig til å øke forståelsen for hvor viktig det er å sikre norsk natur for kommende generasjoner, og til en enorm inspirasjon for naturvernets fotsoldater.

Til sammen er nå 111 km² eller rundt 6,5 % av Marka vernet etter naturvernloven. _ av dette er bragt i havn av Brende i hans 2 første år som statsråd.

Tidligere mottakere av Markaprisen:

- Kistefoss skoger,
v. skogbestyrer Jan Erik Noreng
- Oslo kommuneskoger,
v. skogsjef Ragnar Andreassen

Foto: Lars Terje Pedersen

Naturvernforbundet i Ås

Av Hans Erik Lerkelund

Litt om Ås kommune

Ås kommune ligger sentralt i Follo med et areal på 102 km². Kommunen har ca 14.000 innbyggere, hvorav ca 8.000 bor i tilknytning til kommunesenteret Ås, ca 4.000 i Nordby/Vinterbro, mens resten bor spredt rundt i kommunen. Befolkningen har i gjennomsnitt økt med ca 1,5 % de siste 10 årene. I kommuneplanen legges det opp til en befolkningsvekst på 2 % årlig de neste 10 årene. Dette vil påvirke arealforvaltningen i kommunen i betydelig grad, noe NNV i Ås har påpekt overfor kommunen.

Kommunens høyeste punkt på 172 m.o.h. ligger i Nøstvetmarka, nord i kommunen. Kommunen domineres av åpent jordbrukslandskap i veksling med lave skogkledte koller. Av kommunens areal utgjør jordbruksarealer ca 40 %, skogarealer ca 40 % og bebygde arealer m.m. ca 20 %. Årungen, Gjersjøen, Pollevannet og Østensjøvannet er de eneste større vannene i kommunen. Årungenvassdraget har en god sjørørrebestand, og en liten laksebestand. Kommunen har også 4 km strandlinje langs Bunnefjorden.

Rapporten "Biologisk mangfold i Ås kommune" ble utarbeidet av NIJOS i 2000. I denne rapporten ble det til sammen kartfestet og beskrevet 123 lokaliteter,

som fordeler seg på 17 ulike naturtyper. Flest lokaliteter ble registrert i naturtypene rik edelløvskog, dammer, store gamle trær og hagepark. Av de 123 lokalitetene er 42 lokaliteter vurdert som svært viktig, 71 lokaliteter er vurdert som viktige, mens 13 lokaliteter er vurdert å ha lokal verdi. En høy andel dammer ble rangert som svært viktige, og det er blant annet registrert stor og liten salamander i flere av disse. Bare i Ås er det over 200 mindre dammer og vann. Kun et fåtall er undersøkt med hensyn på amfibier, insekter og planteliv. NNV i Ås mener derfor det hviler et spesielt ansvar på Ås kommune for å ta vare på slike lokaliteter. Områdene rundt Årungen, langs Syverudbekken og Bunnefjorden er også av de viktigste områdene for det biologiske mangfoldet i kommunen.

Rapporten bygger på eksisterende informasjon, og det er ikke foretatt nye registreringer i forbindelse med denne rapporten, noe NNV i Ås mener bør gjøres.

Om Naturvernforbundet i Ås

Naturvernforbundet i Ås (NNV i Ås) har ca 170 medlemmer og et styre på sju og tre varamedlemmer.

Tap av biologisk mangfold, blant annet på grunn av nedbygging og fragmente-

ring av arealer er blant de viktigste miljøproblemene i verden i dag. NNV i Ås har derfor fokus på bruken av arealer og andre aktiviteter som kan være en trussel mot det biologiske mangfoldet i Ås kommune.

Arealdisponeringen i Ås preges ikke av de store konfliktfylte enkeltsakene, noe som også gjenspeiler aktiviteten i NNV i Ås. Det foregår imidlertid en stadig bit-for-bit utbygging som er svært vanskelig å gjøre noe med. NNV i Ås har derfor prioritert å gi høringsuttalelser til kommuneplanen, men har også gitt høringsuttalelser til mindre arealplaner (reguleringsplaner) som berører verdifulle naturområder.

Ås kommune preges av noen av de beste jordbruksarealene i Norge. Det er derfor knyttet sterke jordverninteresser til arealforvaltningen i kommunen. NNV i Ås har i den forbindelse vært representert i et kommunalt opprettet utvalg som har koordinert arbeidet med Landbruksplan for Ås kommune.

Av andre aktiviteter arrangerer NNV i Ås en årlig fuglesangtur i mai med god oppslutning. Det arrangeres også enkelte turer/befaringer til spesielle naturområder i Ås. Medlemsbladet Natur og miljø i Ås utgis to til tre ganger i året.

NATURVERNFORBUNDET TIL HØYESTERETT!

Høyesterett har nå dette leses tatt stilling i en sak som Naturvernforbundet har bragt inn for rettsapparatet. Saken dreier seg om Naturvernforbundet har adgang til domstolene for å prøve hvorvidt en skogeier kan gå inn i en nasjonalt verneverdig skog og foreta flatehogst i denne. Saken dreier seg om en hogst i et nasjonalt verneverdig område i Luster i Sogn.

På rettens tornefulle vei, er vi blitt møtt med at vi ikke har rettslig interesse, med påstand om at saken avvises. Høyesterett skal derfor i første omgang ta stilling til om Naturvernforbundet skal få prøve saken for rettsvesenet. Får vi medhold i dette spørsmålet blir neste etappe å få prøvet om skogloven setter begrensninger for hogst i verneverdige områder. Saken har således store prinsipielle konsekvenser: Har vi rettslig interesse kan vi bringe de verste hogstovergrepene inn for domstolene. Får vi i tillegg medhold at den aktuelle hogsten er i strid med skogbrukslovens § 16.3.ledd, betyr det at det ikke lenger er fritt fram for all slags hogst i områder med registrerte verneverdier. Taper vi den saken betyr det at skogbruksloven både i navnet og gavnet er en ren næringslov som ikke er i stand til å ivareta selv de mest verdifulle naturdokumenter.

Høyesteretts kjennelse vil bli lagt ut på vår hjemmeside, så snart den foreligger. Se www.noa.no

JEG UNNER DEG

Jeg unner deg

- den navnløse gleden ved å våkne og kjenne forventningen risle gjennom kroppen.

- det uforklarlige overskuddet som gjør dagen til en opplevelse.

- den kreative uroen som penser tanken inn på nye spor.

- den gode trøttheten i visshet om at dagen har vært god å leve.

Sigmund Hågvar

NOA SØKER FRIVILLIGE INFORMASJONSMEDARBEIDERE

Egentlig er det produksjon og salg av meninger NOA driver med; som er våre produkter til medlemmer, allmennhet og myndigheter. For å få enda bedre gjennomslag for våre synspunkter, har vi nå et ønske om å samle og styrke informasjonsarbeidet, både utad og overfor medlemmene, både i form av utgivelser, hjemmesider, mediearbeid og annen informasjonsvirksomhet.

For å lykkes trenger vi folk som har interesse (og gjerne erfaring også) for informasjonsarbeid, og som kan tenke seg å gjøre en innsats i lag med oss i Naturvernforbundet i Oslo og Akershus. Oppgavene, hvor mye og hva, kan vi avtale, og organiseringen tar vi når vi ser hvordan de som melder seg kan tenke seg å arbeide.

Har du lyst på å bli med på laget, eller bare er nysgjerrig? Ta kontakt med Gjermund Andersen på NOA-kontoret, telefon 22 38 35 20, eller send en e-post til gjermund@noa.no.

BLI MED I EVENTYRSKOGEN!

Har du lyst til å oppleve Osломarkas eventyrskog? Skog der trollene fortsatt kan føle seg hjemme – som setter fantasien i sving, slik at du kan fornemme spenningen folk i generasjoner har hatt i møte med den frie natur? Da har vi et tilbud til deg. Vi kan vise deg veien!

De to siste årene har folk fra Naturvernforbundet i Oslo og Akershus (NOA) fartet rundt i store deler av Marka for å kartlegge disse perlene som fortsatt finnes, bare du tar deg bryet med å forlate den slagne landevei. Vi lette etter skoger og områder som skiller seg ut fra den vanlige skogen, som har kvaliteter som gjør at de oppfattes som en bedre og mer velegnet for opplevelse av markanaturen og markakulturen. Områdene vi lette etter var ikke bare den ville, uberørte skogen, selv om det lille som finnes igjen av slike selvsagt er med, men vi var på jakt etter skog som umiddelbart oppleves som spennende, naturlige, varierte og flotte. Kort sagt: De fineste turområdene i Marka.

Osломarka

Osломarka er landets viktigste område for friluftsliv. Mens området bare utgjør 0,4% av landets areal, er det mer enn 1 million mennesker, dvs. $\frac{1}{3}$ av befolkningen, som har det som sitt nær-

meste dagstturområde. Bruken er meget stor, og på klare høstdager kan hundretusener være ute på tur i Marka. Så viktig har Marka vært for Oslofolk, at vi kan påstå at den har vært med å prege oss og utgjøre en del av Osloidentiteten.

Osломarka fikk i stor grad sove en Tornerosesøvn helt fram til siste krig. Boligbyggingen var ennå i liten grad begynt å true åssidene rundt byen. Skogbruket ble drevet på måter som i stor grad samsvarte med turfolkets forventninger og ønsker. Og de tekniske inngrepene begrenset seg til enkelte moderne damanlegg for å sikre drikkevannsforsyningen. Til tross for denne tilsynelatende idyllen, ante fremsynte mennesker mørke skyer i horisonten, og allerede før krigen var Markagrensa tegnet inn som en tykk, sort strek på et kart. Og takket være disse folkenes framsynthet og Osloborgernes kjærlighet til Marka, har vi fortsatt en Markagrense som sikrer Marka mot utbygging og nye tekniske inngrep.

Men en næring for fortsatt lov å styre seg selv innenfor Markas grenser. Skogbruket. Som alle andre næringer gjennomgikk også skogbruket store rasjonaliserings- og mekaniseringsbølger etter krigen. Tidligere tiders

plukkhogst og hestekjøring forsvant raskt i funksjonalismens og effektiviseringens tenkesett, til fordel for flatehogst, fiberproduksjon og teknikkbasert skogsdrift. Dette voldsomme hamskiftet utgjør en viktig bakgrunn for NOAs registrering av Eventyrskogene i Marka.

Skog er ikke skog. Eller: Skog er så mangt.

Skognaturen er selve grunnlaget for friluftslivet. Vi ønsker oss gode opplevelser av natur og gammel kultur, og vi ønsker å kunne komme igjen og gjenoppleve tidligere inntrykk. Vi ønsker oss ikke primært urskog, men skog som er preget av naturlig variasjon og mangfold. Skogbruket før krigen foregikk i hovedsak med plukkhogst som skapte et variert skogbilde med trær av ulik alder og størrelse og med stor variasjon i tetthet. Hogstene tok ut enkelttrær som var ferdig utvokst, mens yngre trær fikk stå å vokse videre. Skogen var fortsatt skog, også etter hogsten.

Skogbruket etter krigen kastet om på dette. Nå skulle det handles effektivt. All skog skulle behandles likt. Tekniske inndelinger av skogen ble foretatt, og nå skulle alt skje etter samme mønstre: Snauhogst – planting –

lauvrydding – tynning – snauhogst. Satt på spissen innførte man jordbrukstenkningen inn i skogbruket. I stedet for mangfold, skulle det dyrkes en vekst på det aktuelle arealet, og skogen skulle drives som enhver åker, der hele åkeren behandles likt.

Mens snauhogstene fortsatt var få og små, og det fantes store vidder med gammel-skog, var det få som reagerte. Men etter ti-år med denne hogstmetoden er det blitt lite igjen av denne gammelskogen, skogen som kanskje aller best ivaretar mulighetene til opplevelse og gjenopplevelse av gode stemninger. Det er i disse restene av den gamle skogen NOA har lett etter Markas siste Eventyrskoger. I skog som ikke er snauhogget eller omformet til fiber-åkre, men som tvert imot har fått lov å beholde noe av sin naturlige villskap. Ikke urskoger, men skog som har fått stelle seg selv i lengre tider, og som derved har helt andre kvaliteter å by på enn det meste av skogen i Oslomarka.

Markas siste Eventyrskoger

Inn over dype, grønne mosematter, over koller med kronglefuru og tiurmøkk på stien, under skjørtegraner og eldgamle osper bærer det, innover – i eventyrriket, til dit måren hopper og tretåspetten trommer sitt rytmiske kallesignal. Slik kan skogen være, og slik ønsker vi at den skal være.

Og slik er den fortsatt en del steder i Marka.

Og det er disse skogene vi har registrert. I Lillomarka og Nordmarka, og på Romeriksåsene og Krokskogen har aktive i NOAs Markagruppe tatt seg inn til, registrert og kartfestet krem-områdene.

Rapporten fra arbeidet skal skrives ferdig i vinter, kart og beskrivelser skal legges ut på vår hjemmeside (www.noa.no) og resultatene skal publiseres. Og så starter det virkelige arbeidet: Kampen for å bevare Eventyrskogene for framtiden.

Foto: Bård Bredesen

LOKALLAGET I LØRENSKOG

Arbeidet for å sikre et godt nærmiljø for Lørenskog kommunes befolkning har i mange år møtt mange utfordringer, noe som har vært, og blir, tatt på alvor av den politiske ledelse og innen det administrative apparat i kommunen.

Av Margareta Bondevik

Særlig viktig er her:

- sterkt utbyggingspress og store vekstimpulser i kommunen

- en stadig økende trafikk gjennom kommunen med store belastninger på veinettet, samt belastning på miljøsituasjonen

I sitt planarbeid og i sin konkrete politiske ledelse har kommunen i flere år hatt som en av sine klareste formulerte målsettinger "hensynet til miljøet". Dette er også tatt inn som en del av kommunens overordnede visjon, slik det står i de siste general/langtidsplaner:

"...Hensynet til miljøet skal være styrende for all kommunal virksomhet".

Kommunen har nylig gjennomført en rullering av generalplanen, og KOMMUNEPLAN 2003-2014-2020 ble politisk behandlet og vedtatt i juni 2003.10.01

Parallelt med arbeidet med kommuneplanen er det utarbeidet en rekke kommunedelplaner. Blant disse skal i denne sammenheng spesielt påpekes KOMMUNEDELPLAN FOR DIFFERENSIERT FORVALTNING AV VASDRAGENE I LØRENSKOG.

Kommunens areal er på 70,5 km². 14,6 % av arealet, det

aller meste i tettstedet er bebygd med boliger, næring, offentlige bygg, trafikkareal og gårdsbebyggelse. Marka utgjør 69,6% av kommunens totalareal, jordbruksarealene utgjør 9,9 %, vann 4,8%. Ved inngangen til 2002 fordelte kommunens da 29 834 innbyggere på 401 personer i LNF-områdene, og 29 433 innenfor tettstedet. Dette betyr at ca 99 % av befolkningen bor i Lørenskog tettsted, eller innenfor et område med radius 2,5 km fra Lørenskog nye sentrum. Svært få kommuner har slik befolknings tetthet rundt sitt kommunesenter.

Det har i mange år vært en viktig målsetting for kommunen å vektlegge sentral foretting av boliger, handels- og servicebedrifter fremfor videre utnyttelse av jord- og skogområder. Det er utarbeidet omfattende planer for videreføring av slik foretting. En av konsekvensene av dette, som ble særlig godt mottatt av det lokale Naturvernforbund, var det politiske vedtaket som nettopp er tatt om å ta Lysås* ut av kommuneplanen som utbyggingsområde. (*Lysås er et større skogområde beliggende vest for Røykås, og med grense mot Oslo). Fortettingen har imidlertid

bl.a ført til at "de grønne lungene" innenfor tettstedet har blitt sterkt redusert. Foreløpig er det ikke funnet rom for å utarbeide en delplan for "grønne lunger", men den nevnte delplan for forvaltningen av vassdragene vil i denne omgang ivareta de viktigste hensynene til det "grønne Lørenskog" innenfor tettstedet.

Delplanen for vassdragene innebærer at disse er inndelt i ulike forvaltningsklasser i henhold til de rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag.

Fjellhamar-vassdraget er gjennom kommuneplanen sikret ved at det er forbud mot bygge- og anleggstiltak i 100-metersbeltet langs vassdragene i LNF-områdene, og en mer fleksibel grense i forhold til byggeforbud i tettstedet.

I forhold til biologisk mangfold er kommunens største utfordring å sikre de "grønne arealer" innenfor tettstedet. Dette gjelder spesielt regulering til friområder både som "lunger" og som "korridorer". I dette er spesielt vegetasjonssonene langs vassdragene viktige. Lørenskog kommune er sammen med 11 andre norske kommuner medlem av The International Council for Local Environmental Initia-

tives, ICLEI, og kommune- styret har vedtatt at det for- utsettes at dokumentet "The Earth Charter", datert mars 2000, skal inngå som grunn- leggende premiss i revide- ringen av kommuneplanen for perioden 2003-2014. Kommunen skal følge opp både dokumentet og Fred- rikstad-erklæringen med ressursinnsats knyttet opp mot Lokal Agenda 21-arbei- det i kommunen.

Lørenskog kommune erkjenner at menneskeskap- te klimaendringer er en av de største truslene mot naturen slik vi kjenner den i dag. Derfor vil kommunen arbeide med å redusere sine utslipp til atmosfæren. Av inngrepsfrie naturområder er Østmarka Naturreservat på 18,0 km² det største i Akershus, hvorav 1,4 km² ligger i Lørenskog. Området er fredet med bakgrunn i barskogsvern. Losbydalen spesialområde på 6,52 km² er opprettet og behandling- en av reguleringsplanen er i sin slutfase.

I de siste årene er det fore- tatt ulike registreringer av biologisk mangfold i kom- munen. Spesielt legges det her vekt på lokalisering og omtale av truede arter, sjeld- ne arter, sårbare arter, arter av nasjonal betydning og spesielt interessante arter. Som eksempel kan nevnes Kartlegging og vedsetting av naturtyper i Lørenskog kommune (Siste sjanse-rap- port 2002-6, Terje Blind- heim).

Jordbruksarealene ligger som en "buffer" mellom Marka i sør og bebyggelsen i nord. På 60- og 70-tallet var

arealpresset stort og mye jordbruksmark ble nedbyg- get. De gjenværende områ- dene ligger nå forholdsvis sammenhengende i land- skapet, og man har i stor grad lykkes med å konsen- trere bebyggelse og videre inngrep. Det har blitt noe lettere å ta vare på et helhet- lig jordbrukslandskap i de jordbruksområdene som er igjen.

Blant mål og strategier i aktuelle kommuneplan når det gjelder landbruksarea- lene skal det fortsatt satses på å sikre jord og skog ved å fortette sentrale områder, unngå nedbygging av dyrk- bare områder som ligger til rette for jordbruksdrift, og stimulering til drift av et variert og mangfoldig land- bruk. Markagrensen har fått ligge noenlunde urørt etter at den ble etablert for drøye 50 år siden.

Når det gjelder miljøfor- urensning ønsker kommu- nen å arbeide for å få renere vann og vassdrag, og sikre reservoarene for reservedrik- kevann i Losbymarka, eta- blere renseløsninger for for- urensset overvann i tilknyt- ning til tettstedet, og over- våke og behandle sigevann fra nedlagte eldre avfallsde- ponier i kommunen.

Det er stor interesse og akti- vitet i Lørenskog kommune når det gjelder vern av natur og sikring av et gunstig nær- miljø for befolkningen. Vi har her å gjøre med to områ- der: Miljøvern i kommunen (MiK), bevaring av naturen per se, og dernest omsorg for et gunstig ute- og inne- miljø for befolkningen (Mil- jørettet helsevern), og med

denne som hovedinteres- sent. Disse feltene er ikke like, men vil ha store over- lappingsområder med gode samarbeidsmuligheter.

Naturvernforbundet i Lørenskog har som viktig oppgave og en rolle å spille som observatør av kommu- nens generelle miljøpoli- tikk, og dernest og ikke minst, som aktiv medarbei- der i denne, og som primær initiativtaker når dette synes indisert.

Åpen møte i Naturvernforbundet Oslo Nord (nystiftet)

Tema som vil bli tatt opp:

- Grønn rute
- Grøntstruktur i bydelen
- Sykkel og gangveger
- Andre saker som medlemmene er interessert i

Tid:

**Onsdag 3. desember
kl. 18.30**

Sted:

Maridalsveien 120, Lokalene
til Naturvernforbundet i
Oslo og Akershus,
Vøienvolden gård

Det blir bevertning.

Vel møtt!

Naturvernforbundet i Oslo
Nord er lokallaget til de nye
bydelene Oslo Aker og
St.Hanshaugen. Det vil si
Grefsen, Kjelsås, Sogn,
Ullevål, Blindern,
Bislet, St.Hanshaugen.

Returadresse:
Naturvernforbundet
i Oslo og Akershus
Maridalsveien 120
0461 Oslo

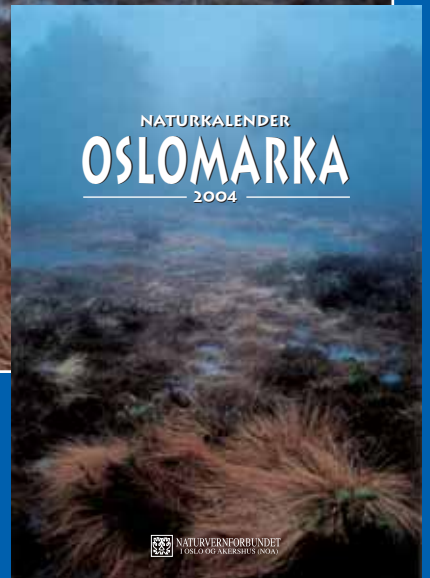
NOAs MARKAKALENDER 2004

Hvert kalendebilde kan benyttes om igjen – som postkort!

Markakalenderen
utgis av NOA

kr 98,-^{pr stk}
medlemspris

Kalenderen måler
21 cm X 29 cm

For 13. år på rad gir NOA ut sin Markakalender.

Ved å kjøpe Markakalenderen støtter du NOAs arbeid for Marka. Bestill til deg selv (husk en ekstra til hjemmekontoret!), gi den i gave til venner og kolleger, og oppfordre andre til å kjøpe den.

NATURVERNFORBUNDET
i OSLO OG AKERSHUS

Bestill NOAs kalender nå!

PRISER

Medlemmer får rabatt:

1 eks. kr 98,- pr stk.

2-9 eks. kr 88,- pr stk.

10-19 eks. kr 78,- pr stk.

20-49 eks. kr 68,- pr stk.

Ikke-medlemmer betaler:

1 eks. kr 118,- pr stk.

2-9 eks. kr 108,- pr stk.

10-19 eks. kr 98,- pr stk.

20-49 eks. kr 88,- pr stk.

Over 50 kalendere:

Be om tilbud!

I tillegg kommer porto
og ekspedisjonskostnader.

Bestilling foretar du pr. tlf. 22 38 35 20, via faks 22 71 63 48 eller send inn kupongen.

Jeg bestiller herved ..... eksemplar/er av NOAs MARKA-
KALENDER 2004. Medlemspris er kr 98,- pr stk. Ikke med-
lemmer betaler kr 118,- pr stk. Porto kommer i tillegg. Det
gis rabatt ved kjøp av mer enn 1 kalender.

.....
Navn

.....
Medlemsnummer

.....
Adresse

.....
Postnummer/Sted

Kan sendes
ufrankert
i Norge.
NOA betaler
porto.

SVARSENDING

Avtale nr 117101/28

Naturvernforbundet

i Oslo og Akershus

Bjølсен

0406 Oslo